

Thực trạng quản lý hoạt động xây dựng văn hoá nhà trường ở các trường mầm non huyện Châu Thành, tỉnh Bến Tre

Nguyễn Thị Diệu Hương* Trần Thị Thúy Phương**

*Trường Mầm non Chim Khuyên, Huyện Châu Thành, Tỉnh Bến Tre

** Sở Giáo dục và Đào tạo Thừa Thiên Huế

Received: 16/08/2024; Accepted: 26/08/2024; Published: 5/9/2024

Abstract: Building school culture in preschools is a goal in the education and training development strategy of the country in general and of education in Chau Thanh District, Ben Tre Province in particular. However, to have a basis for improving the quality of school culture-building activities in preschools, needs to be a survey to accurately assess this work's current state of management in the current period. The article presents the results of research on the current status of management of school culture building activities in preschools in Chau Thanh district, Ben Tre province. These are practical bases to propose measures to manage the construction of school culture in the study area.

Keywords: Education, building school culture, preschool.

1. Đặt vấn đề

Văn hoá nhà trường (VHNT) là hệ thống niềm tin, giá trị, chuẩn mực, thói quen và truyền thống hình thành trong quá trình xây dựng và phát triển của nhà trường, được các thành viên trong nhà trường thừa nhận, làm theo và được thể hiện trong các hình thái vật chất và tinh thần, từ đó tạo nên bản sắc, đặc trưng riêng cho mỗi nhà trường [1]. Trong hệ thống giáo dục quốc dân, giáo dục mầm non (GDMN) là cấp học đầu tiên, đặt nền móng cho sự phát triển toàn diện của trẻ. Mục tiêu của GDMN là giúp trẻ em phát triển toàn diện về thể chất, tinh cảm, trí tuệ, thẩm mỹ, hình thành những yếu tố đầu tiên của nhân cách, chuẩn bị cho trẻ em vào lớp một; hình thành và phát triển ở trẻ em những chức năng tâm sinh lý, năng lực và phẩm chất mang tính nền tảng, những kỹ năng sống cần thiết phù hợp với lứa tuổi, khơi dậy và phát triển tối đa những khả năng tiềm ẩn, đặt nền tảng cho việc học ở các cấp học tiếp theo và cho việc học tập suốt đời [2]. Trường mầm non (MN) là môi trường quan trọng để hình thành phẩm chất nhân cách con người trong tương lai. Vì vậy hoạt động xây dựng VHNT ở trường MN là nội dung quan trọng trong giai đoạn hiện nay.

Tại các trường mầm non ở Huyện Châu Thành tỉnh Bến Tre, vấn đề xây dựng VHNT cũng không nằm ngoài sự ảnh hưởng của môi trường văn hóa - xã hội chung. Trong nhiều năm qua, các trường luôn ý thức và phấn đấu không ngừng cho mục tiêu nâng cao chất lượng giáo dục trẻ. Trong đó VHNT luôn song hành và có tác động mạnh mẽ đến sứ mạng và mục tiêu giáo dục mà nhà trường đã đặt ra. Thế nhưng, vấn đề nhận diện VHNT và tìm kiếm các biện pháp xây dựng

VHNT ở trường mầm non vẫn còn chưa được quan tâm đúng mức, công tác quản lý hoạt động xây dựng VHNT chưa được xem xét một cách hệ thống. Trước thực trạng đó, cần phải có biện pháp quản lý xây dựng VHNT, coi đây là nhiệm vụ cấp bách trong giai đoạn hiện nay.

Bài viết trình bày nghiên cứu thực trạng hoạt động xây dựng VHNT ở các trường MN huyện Châu Thành, tỉnh Bến Tre, từ đó, xây dựng các biện pháp nhằm nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ MN trên địa bàn nghiên cứu.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khách thể và phương pháp nghiên cứu

- Khách thể khảo sát: Nghiên cứu tiến hành khảo sát trên 185 CBQL, GV đang công tác tại các trường mầm non trên địa bàn huyện Châu Thành, tỉnh Bến Tre.

- Phương pháp nghiên cứu chính là điều tra bằng bảng hỏi. Dữ liệu thu được từ bảng hỏi được xử lý bằng phần mềm SPSS, gồm các chỉ số: số lượng, tỷ lệ %, điểm trung bình (ĐTB), độ lệch chuẩn (ĐLC). Với cách gán điểm để tính ĐTB và ĐLC như sau: Thang đánh giá trong bảng hỏi được thiết kế theo thang đo khoảng theo 4 mức độ và quy ước như sau: $1.00 \leq \text{ĐTB} < 1.75$: Không quan trọng/ Không cần thiết/ yếu/ Không thực hiện/ Không hiệu quả/ Không ảnh hưởng; $1.76 \leq \text{ĐTB} < 2.50$: Ít quan trọng/ Ít cần thiết/ trung bình/ thỉnh thoảng/ Ít hiệu quả/ Ít ảnh hưởng; $2.51 \leq \text{ĐTB} < 3.25$: Quan trọng/ Cần thiết/ Khá/ Thường xuyên/ Hiệu quả/ Ảnh hưởng; $3.25 \leq \text{ĐTB} \leq 4.00$: Rất quan trọng/ Rất cần thiết/ Tốt/ Rất thường xuyên/ Rất hiệu quả/ Rất ảnh hưởng;

Bên cạnh đó, chúng tôi còn sử dụng phương pháp phỏng vấn để thu thập các thông tin bổ sung cho phương pháp điều tra bằng bảng hỏi.

2.2. Thực trạng quản lý hoạt động xây dựng văn hóa nhà trường ở các trường mầm non huyện Châu Thành, tỉnh Bến Tre

2.2.1. Thực trạng công tác tổ chức xây dựng văn hóa nhà trường ở các trường mầm non huyện Châu Thành, tỉnh Bến Tre

Qua khảo sát cho thấy: Mức độ thực hiện của nội dung này có ĐTB đạt từ 2.98 đến 3.24, cho thấy rằng công tác tổ chức quản lý xây dựng VHNT của các nhà trường chỉ ở mức “Thường xuyên”, không có nội dung nào được đánh giá là “Rất thường xuyên”. Về hiệu quả thực hiện của nội dung này có ĐTB đạt từ 2.75 đến 3.06, cho thấy rằng kết quả của công tác tổ chức xây dựng VHNT của các nhà trường chỉ được đánh giá ở mức “Hiệu quả”, không có nội dung nào được đánh giá là “Rất hiệu quả”.

Mức độ thực hiện của các nội dung trong công tác tổ chức quản lý xây dựng VHNT được đánh giá ở mức “Thường xuyên”, và kết quả thực hiện được đánh giá “Hiệu quả”, cụ thể như sau: Mức độ thực hiện nội dung “Thành lập Ban chỉ đạo xây dựng VHNT” và nội dung “Tổ chức xây dựng quy tắc ứng xử cho cán bộ quản lý, GV, nhân viên và phụ huynh” đều có ĐTB=3.24, tuy nhiên, Hiệu quả thực hiện của nội dung “Tổ chức xây dựng quy tắc ứng xử cho cán bộ quản lý, GV, nhân viên và phụ huynh” có ĐTB là 3.05 cao hơn nội dung “Thành lập Ban chỉ đạo xây dựng VHNT” (ĐTB=3.03).

Tiếp theo, mức độ thực hiện nội dung “Phân công, phân nhiệm công tác chủ chốt tham gia vào quá trình xây dựng VHNT” (ĐTB=3.23), hiệu quả thực hiện ĐTB=3.06; Mức độ thực hiện nội dung “Huy động các nguồn lực đảm bảo cho công tác phát triển VHNT triển khai có kết quả.” (ĐTB=3.16), nhưng hiệu quả thực hiện thấp nhất có ĐTB=2.75; Mức độ thực hiện nội dung “Tổ chức hoạt động ngoại khóa trải nghiệm cho trẻ và GVMN.” (ĐTB=3.14), hiệu quả thực hiện ĐTB=2.91; Mức độ thực hiện nội dung “Thống nhất, phối hợp hành động giữa các đối tượng, tổ chức trong, ngoài nhà trường” (ĐTB=3.11), hiệu quả thực hiện có ĐTB=2.86; Mức độ thực hiện nội dung “Lựa chọn các điều kiện hỗ trợ cho xây dựng VHNT” (ĐTB=3.1), kết quả thực hiện có ĐTB=2.77; Mức độ thực hiện “Tổ chức công tác phát triển VHNT phù hợp với từng đối tượng” với (ĐTB=3.07), hiệu quả thực hiện ĐTB=2.96; Mức độ thực hiện nội dung “Tăng cường tổ chức các hoạt động văn hóa.” có (ĐTB=3.06), hiệu quả thực hiện có ĐTB=2.94. Nội dung có mức

độ thực hiện được đánh giá thấp nhất là “Lựa chọn, sắp xếp, triển khai các nội dung hoạt động, công việc phục vụ cho việc xây dựng và phát triển VHNT” với (ĐTB=2.98), hiệu quả thực hiện có ĐTB=3.06.

Như vậy, với những phân tích số liệu như trên cho thấy rằng các CBQL trường mầm non đã quan tâm đến việc thành lập, phân công các tổ bộ phận của nhà trường chịu trách nhiệm chính trong việc phát huy những nội dung phù hợp của VHNT và đã huy động tối đa các nguồn lực trong việc phát huy những nội dung phù hợp của việc tổ chức xây dựng VHNT, tuy nhiên qua số liệu phân tích cho thấy công tác quản lý những nội dung nói trên chưa thực sự mang lại hiệu quả cao. Do đó cần có những biện pháp cụ thể để làm tốt hơn nữa những nội dung trong công tác tổ chức quản lý xây dựng VHNT. Đặc biệt là nâng cao vai trò của các tổ chức chính trị xã hội của nhà trường trong việc phát huy những nội dung phù hợp của VHNT giai đoạn hiện nay. Cần có những giải pháp nhằm huy động sự tham gia của các tổ chức xã hội địa phương trong việc phát huy những nội dung phù hợp của VHNT.

2.2.2. Thực trạng công tác chỉ đạo thực hiện kế hoạch xây dựng văn hóa nhà trường ở các trường mầm non huyện Châu Thành, tỉnh Bến Tre

Qua khảo sát cho thấy: trong 7 nội dung được khảo sát có duy nhất một nội dung được đánh giá mức độ thực hiện đạt được mức “Rất thường xuyên” và 06 nội dung được đánh giá mức độ thực hiện ở mức “Thường xuyên”. Kết quả thực hiện của 07 nội dung trên chỉ đạt mức “Hiệu quả”.

Nội dung duy nhất được đánh giá mức độ thực hiện “Rất thường xuyên” là “Ra quyết định triển khai các hoạt động xây dựng VHNT” với ĐTB=3.29, nhưng kết quả thực hiện đạt được chỉ ở mức độ “Hiệu quả” (ĐTB=3.16). Các nội dung khác được đánh giá ở mức độ “Thường xuyên” như “Chỉ đạo thực hiện công tác thi đua, khen thưởng, tạo động lực cho việc xây dựng VHNT” (ĐTB=3.19), kết quả thực hiện có ĐTB=2.9 được đánh giá “Hiệu quả”; “Chỉ đạo việc lựa chọn các hình thức xây dựng VHNT” (ĐTB=3.17), kết quả thực hiện có ĐTB=3.07 được đánh giá “Hiệu quả”; “Triển khai công tác truyền thông và huy động các lực lượng tham gia xây dựng VHNT” (ĐTB=3.09), kết quả thực hiện có ĐTB=3.05 được đánh giá “Hiệu quả”; “Chỉ đạo việc phối hợp các lực lượng bên trong và bên ngoài nhà trường tham gia xây dựng VHNT” (ĐTB=2.92), kết quả thực hiện có ĐTB=2.95 được đánh giá “Hiệu quả”; “Chỉ đạo việc đảm bảo các điều kiện hỗ trợ xây dựng văn hóa nhà trường” (ĐTB=2.91), kết quả thực hiện có ĐTB=3.12 được đánh giá “Hiệu quả”; Nội dung được đánh giá mức độ thực hiện thấp nhất là “Chỉ đạo lựa chọn các nội

dung xây dựng VHNT phù hợp với điều kiện của nhà trường” (ĐTB=2.84), kết quả thực hiện có ĐTB=2.91 được đánh giá “Hiệu quả”.

Với kết quả đánh giá này đã cho thấy các nhà quản lý các trường mầm non đã chú trọng đến công tác chỉ đạo xây dựng VHNT và đã thực hiện nhiều nội dung công tác chỉ đạo từ việc ra quyết định triển khai hoạt động xây dựng VHNT đến việc chỉ đạo lựa chọn các nội dung xây dựng VHNT phù hợp với điều kiện của nhà trường; đến việc phối hợp các lực lượng cũng như công tác thi đua khen thưởng trong quá trình xây dựng VHNT. Việc thực hiện các nội dung này có ý nghĩa rất lớn trong việc hiện thực hoá các mục tiêu và kế hoạch, mang lại sự thành công cho quá trình xây dựng văn hoá nhà trường ở các trường mầm non.

Tuy nhiên, kết quả khảo sát cũng đã cho thấy ở hầu hết các nội dung khảo sát vẫn chưa được đánh giá cao, chứng tỏ việc thực hiện các nội dung công tác chỉ đạo thực hiện kế hoạch xây dựng VHNT chưa thực sự có hiệu quả cao. Vì vậy, các cấp quản lý các trường mầm non cần có những biện pháp để thực hiện công tác chỉ đạo này một cách sát sao hơn, chủ động hơn, tích cực hơn để quá trình xây dựng văn hoá nhà trường mang lại hiệu quả cao hơn.

2.2.3. Thực trạng công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động xây dựng văn hoá nhà trường ở các trường mầm non huyện Châu Thành, tỉnh Bến Tre

Qua khảo sát cho thấy: đánh giá của CBQL và GV về mức độ thực hiện công tác kiểm tra, đánh giá việc thực hiện các nội dung xây dựng VHNT của các trường mầm non huyện Châu Thành đạt mức độ “Thường xuyên” và “Rất thường xuyên” với ĐTB từ 2.88 đến 3.31. Hiệu quả thực hiện công tác kiểm tra, đánh giá này có ĐTB từ 2.74 đến 3.01. Kết quả này cho thấy công kiểm tra, đánh giá tại các trường đã thực hiện.

Mức độ thực hiện một số nội dung cụ thể được đánh giá ở mức “Thường xuyên”, trong đó nội dung được đánh giá cao nhất, ở mức “Rất thường xuyên” là: “Kiểm tra, đánh giá công tác xây dựng kế hoạch xây dựng VHNT” với ĐTB=3.31. Kết quả này cho thấy, các nhà trường rất chú trọng đến nội dung “Kiểm tra, đánh giá công tác xây dựng kế hoạch xây dựng VHNT”, từ đó rút kinh nghiệm về xây dựng những nội dung mới của VHNT. Tuy nhiên, công tác này chưa mang lại hiệu quả cao, mức độ “Hiệu quả” với ĐTB là 3.00. Vì vậy nhà trường cần xem xét, đánh giá lại công tác “Kiểm tra, đánh giá công tác xây dựng kế hoạch xây dựng VHNT” để đề ra các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả hơn nữa.

Kết quả khảo sát cho thấy công tác kiểm tra, đánh giá ở các trường mầm non trên địa bàn huyện Châu

Thành vẫn còn nhiều bất cập, nên mặc dù các trường có thực hiện kiểm tra, đánh giá “Thường xuyên”, nhưng mức độ hiệu quả chưa cao, các nội dung chỉ đạt ở mức hiệu quả. Cụ thể: nội dung có điểm trung bình xếp thứ 2 là “Kiểm tra, đánh giá công tác chỉ đạo thực hiện xây dựng VHNT” (ĐTB=3.07), được đánh giá thực hiện “Thường xuyên”, nhưng mức độ hiệu quả lại thấp nhất, ĐTB=2.74. Điều này cho thấy rằng, mặc dù công tác “Kiểm tra, đánh giá công tác chỉ đạo thực hiện xây dựng VHNT” được thực hiện thường xuyên, nhưng lại chưa thật sự mang lại hiệu quả cao. Chính vì vậy, mà các nhà trường cần xem lại quy trình thực hiện, tiêu chuẩn, tiêu chí kiểm tra, đánh giá công tác chỉ đạo thực hiện xây dựng VHNT để từ đó rút kinh nghiệm và chỉnh sửa để mang lại hiệu quả cao hơn.

Mức độ thực hiện của nội dung “Kiểm tra, đánh giá kết quả xây dựng VHNT” ở mức “Thường xuyên” (ĐTB=3.06)” và mức độ hiệu quả mang lại có ĐTB=2.92, được đánh giá “Hiệu quả”. Tiếp theo là nội dung “Kiểm tra, đánh giá việc tổ chức hoạt động xây dựng VHNT” (ĐTB=2.96), kết quả thực hiện có ĐTB=3.01 được đánh giá “Hiệu quả”; và nội dung có “Sử dụng kết quả đánh giá để điều chỉnh kế hoạch xây dựng VHNT” (ĐTB=2.88), kết quả thực hiện ở mức “Hiệu quả” ĐTB=2.86.

3. Kết luận

Trên cơ sở khảo sát và đánh giá thực trạng quản lý hoạt động xây dựng VHNT ở các trường mầm non huyện Châu Thành, Tỉnh Bến Tre cho thấy: Bên cạnh những kết quả đạt được trong hoạt động quản lý xây dựng VHNT thì các trường mầm non ở huyện Châu Thành, tỉnh Bến Tre được vẫn còn tồn tại một số hạn chế nhất định. Vì vậy cần có những biện pháp để phát triển hoạt động xây dựng văn hoá nhà trường ở các trường mầm non huyện Châu Thành, tỉnh Bến Tre.

Tài liệu tham khảo

1. Đặng Quốc Bảo (2012), *Kiến giải về văn hoá nhà trường và Quản lý xây dựng văn hoá nhà trường*, Tạp chí Khoa học Giáo dục, Số 84, Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Chương trình giáo dục mầm non*, Văn bản hợp nhất số 01/VBHN-BGDĐT ngày 13 tháng 4, Hà Nội.
3. Phạm Quang Huân (2007), *Văn hóa tổ chức- Hình thức cốt lõi của văn hóa nhà trường*, Kỷ yếu hội thảo “Văn hoá học đường”, Viện nghiên cứu sư phạm, Trường ĐHSP Hà Nội.
4. Quốc Hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2019), *Luật Giáo dục, số 43/2019/QH14, ngày 14/6/2019*, Hà Nội.
5. Trần Quốc Thành (2018), *chuyên đề: “Xây dựng văn hoá nhà trường”*, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội